

Informacje o książce

Autor: Craig Symonds
Tłumaczenie: Fabian Tryl
Wydawca: Znak Horyzont
Rok wydania: 2022
Stron: 508
Wymiary: 23,5 x 15 x 3,7 cm
Oprawa: twarda
ISBN: 978-83-240-8722-8

Recenzja

Bitwa o Midway stanowi dla Amerykanów najchwalebniejszy i najważniejszy punkt w walkach z Japonią podczas II wojny światowej. Dla nas z kolei ważniejsze i bliższe są działania Stanów Zjednoczonych na arenie europejskiej, szczególnie od momentu lądowania w Normandii. Niemniej od lat zainteresowanie tą bitwą utrzymuje się na całym globie na podobnym poziomie. Jednym z jego przejawów może być niedawna premiera filmu *Midway* (2019 r.). Nie zapominajmy oczywiście również o starszym filmie
Bitwa o Midway
(1976 r.).

Craig Symonds to oficer U.S. Navy oraz profesor Akademii Marynarki Wojennej Stanów Zjednoczonych. Jego głównymi obszarami zainteresowań są dzieje marynarki wojennej, strategia morska oraz wojna secesyjna. Jest autorem kilkunastu książek. W Polsce oprócz niniejszej pozycji została także wydana przez wydawnictwo Znak Horyzont jego *Druga wojna światowa na morzu. Historia globalna*
.

Dzieło zostało podzielone na 16 zasadniczych rozdziałów, plus wstęp i epilog. Spośród nich połowa dotyczy tytułowej bitwy. Jednak wprowadzenie do samej bitwy stanowią opisy wcześniejszych burzliwych ponad pięciu miesięcy. Autor rozpoczął swoją przygodę od momentu przybycia Nimitza do Pearl Harbor w Święta Bożego Narodzenia 1941 roku. W kolejnych rozdziałach zostały opisane w ciągu chronologicznym dalsze perypetie zmagań na Pacyfiku. Warto tutaj wymienić choćby pierwsze amerykańskie kontruderzenie, które miało

miejsce 1 lutego 1942 roku w rejonie pomiędzy Wyspami Marshalla a Wyspami Gilberta, a także szczegółowy opis bitwy na Morzu Koralowym, która odbyła się na miesiąc przed Midway.

Sam opis obejmujący tytułową bitwę został w głównej mierze podzielony na działanie poszczególnych stron i grup, oparty o czas (widnieje on pod tytułem kilku rozdziałów). Pozwala to czytelnikowi dosyć dobrze orientować się we wszystkim co miało miejsce z kilku perspektyw. Autor prowadzi dosyć jasną narrację, w której nie można się pogubić. Jednocześnie nie zawiera ona licznych powtórzeń, które często mają miejsce w takich przypadkach. W moim odczuciu Craig Symonds słusznie w swoich wywodach broni Nagumo, który był posądzany o podjęcie złej decyzji przezbrojenia samolotów w decydującym momencie bitwy. Miały one wykonać drugi atak na Midway, ale gdy udało się zlokalizować amerykańskie lotniskowce, podjął słuszną decyzję, aby to na nie został skierowany atak, ponieważ ich zniszczenie było priorytetem Japończyków.

W tekście natrafimy na kilkadziesiąt małych fotografii, które w głównej mierze prezentują bohaterów obu stron konfliktu, a także w mniejszej liczbie fotografie okrętów oraz samolotów. Brak natomiast fotografii lub rysunków ukazujących sylwetki okrętów, co dla niektórych osób może stanowić wadę. W środku znajdziemy natomiast kilkanaście dobrze opracowanych map. Pod koniec książki za podziękowaniami zostało umieszczonych kilka dodatków. Zawierają one między innymi krótką charakterystykę lotniskowców i samolotów, a także opis sił obu stron konfliktu, gdzie wymienione zostały poszczególne formacje, pojedyncze okręty i ich dowódcy. Cenne są również dalsze uwagi odnośnie nietrafionego wypadu z „Horneta” oraz na temat bibliografii, z której korzystał Symonds.

Wydanie książki stoi na wysokim poziomie. Publikacja zalicza się do tzw. Czarnej Serii, którą charakteryzują twarde oprawy, obłożone papierową obwolutą. Jeśli chodzi o błędy, zdarzyło mi się dostrzec kilka literówek, a raz opisując odwrót Japończyków prawdopodobnie tłumacz pomylił wschód z zachodem. Jednak prócz tego nie mam większych zarzutów i przekład moim zdaniem trzyma poziom. Samo wydanie jest solidne. Najpoważniejszy błąd został popełniony na tylnej okładce (jednocześnie na samej oprawie książki, jak i na papierowej obwolucie). Chodzi tutaj o zapis „4 czerwca 1941 roku”, który ma odnosić się do tytułowej bitwy. Wtedy nie było nawet jeszcze wojny pomiędzy oboma państwami. Niestety, ale to bardzo rzuca się w oczy już przy pierwszych oględzinach publikacji. Jest też kilka niejasności i omyłek w dodatku C i D, w którym zostały umieszczone informacje o zgrupowaniach obu stron konfliktu. I tak np. przy opisie Task Force 16 pada liczba ośmiu niszczycieli, przy czym jak się je policzy to jest ich łącznie dziewięć. Z kolei w opisie japońskich sił inwazyjnych lekki krążownik został wliczony do liczby niszczycieli, natomiast w opisie Piątej Floty działającej na Aleutach zostały wymienione dwa niepoliczone niszczyciele. Sądzę jednak, że w tym przypadku powielono błędy z wydania anglojęzycznego.

W całej książce zabrakło mi odrobiny więcej relacji ze strony japońskiej. Co prawda Autor wskazuje tutaj najważniejsze kwestie podejmowane przez dowództwo japońskie, jednak wydawało mi się, że jest tego trochę za mało. Dostajemy opis zdecydowanie bardziej z perspektywy amerykańskiej. Sam „rzut oka” na bibliografię sporo wyjaśnia, ponieważ wśród relacji świadków znajdziemy tylko jedno nazwisko azjatyckie. Natomiast w innych źródłach, takich jak wspomnienia, lub opracowaniach jest kilka pozycji przetłumaczonych z języka

japońskiego. Nie zmienia to faktu, że przytłaczająca większość to dzieła anglojęzyczne. Z drugiej strony nie jest to aż takie dziwne. Klęska pod Midway była dla Japończyków powodem do wstydu, a świeżo po tym jak nastąpiła była ukrywana przez wojsko *kraju kwitnącej wiśni*. Craig Symonds w dodatku F na końcu książki w przekonujący sposób wyjaśnia dlaczego źródeł i relacji bezpośrednich ze strony japońskiej jest tak mało i co stanowi istotę tego problemu. Sama baza źródłowa – relacje i wywiady z żyjącymi (jeszcze wtedy) świadkami, oficjalne dokumenty dotyczące marynarki wojennej Stanów Zjednoczonych, czy też licznie opublikowane wspomnienia i opracowania – jest imponująca i ukazuje wkład i przygotowanie Autora do napisania książki. W samej treści nie zabrakło też licznych cytowań wypowiedzi poszczególnych uczestników zmagań na Pacyfiku, co stanowi dużą zaletę.

Nie pokuszę się o porównania z innymi publikacjami dotyczącymi tematyki bitwy o Midway. Żeby zrobić to rzetelnie, musiałbym szerzej zagłębić się w temat. Zapewne wymagałoby to także wyjścia poza ramy recenzji. Wspomnę natomiast, że Autor w swojej *Drugiej wojnie światowej na morzu*
opis dotyczący Midway przeprowadził bardzo zdawkowo, co dla niektórych bywa rozczarowujące. Po lekturze recenzowanej książki zrozumiałem dlaczego. W oryginale to *Bitwa o Midway*
została wydana przed
Drugą wojną światową na morzu
. W Polsce odbyło się to na odwrót. Dość wspomnieć, że w tej drugiej książce Autor odsyła do swojej publikacji dotyczącej bitwy o Midway.

Podsumowując, dzieło autorstwa Craig'a Symonds'a idealnie wpasowuje się w tzw. Czarną Serię Wydawnictwa Znak dotyczącą w głównej mierze okresu II wojny światowej. Można ją do pewnego stopnia porównywać do dzieł brytyjskiego historyka Antony'ego Beevor'a, stanowiących moim zdaniem najlepszy punkt odniesienia. Dla osób zainteresowanych działaniami na Pacyfiku podczas II wojny światowej będzie to z pewnością pozycja obowiązkowa. Bardzo przyjemna lektura, która minuta po minucie opisuje najważniejszą bitwę na Pacyfiku. Mam nadzieję, że w najbliższym czasie ukażą się kolejne wydania książek Autora w języku polskim.

Autor: *Andrzej Zyśko*

Opublikowano 05.07.2022 r.